

bruikte werkwijze niet vergunningsplichtig is. Van deze zienswijze is op 6 februari 2006 een officieel schrijven van de provincie Limburg ontvangen. Om problemen te voorkomen kan het zinvol zijn de lokale politie vooraf in te lichten.

Een punt van aandacht is om in de buurt van bebouwing niet al te opzichtig met de schijnwerper te schijnen (en al helemaal niet in woningen) en op het moment dat er een tegenligger aan komt de lamp uit te zetten. Verkeer in gevaar brengen is niet wenselijk (en bovendien strafbaar).

CONCLUSIE

Door het gebruik van de auto bij het inventariseren werden in rela-

tief kort tijdsbestek veel waarnemingen van enkele specifieke vleermuissoorten en grondgebonden zoogdieren verzameld. In het bestand voor de Limburgse Zoogdieratlas zijn hiermee voor de betreffende soorten de grove witte plekken weggewerkt [figuur 4]. De methode is, voor zover de auteurs konden nagaan, nog niet eerder op een dergelijke schaal toegepast. De auto is een handig hulpmiddel gebleken bij het uitvoeren van een Atlasproject.

DANKWOORD

Dank aan de personen die bereid waren mee in te stappen en het nog leuk vonden ook: Jan van der Put en Frederique de Bruijn. De kaarten zijn gemaakt door Neeltje Huizenga.

Summary

THE CAR USED AS A SURVEY TOOL FOR MAMMALS

A passenger car turned out to be a useful tool to survey mammals in the province of Limburg. The car was manned by three persons: the driver, a second person operating a large spotlight, and a third using a bat detector. Animals on the ground were spotted in the light by the green or red reflection of their eyes. Species seen and identified in the light include Hare (*Lepus europaeus*), Rabbit (*Oryctolagus cuniculus*) and Roe deer (*Capreolus capreolus*). Bats were located and identified by their ultrasonic sounds using the bat detector through the open window while driving. It was only possible to identify and map the relatively easily recognizable bat species like Serotine bat (*Eptesicus serotinus*),

Common pipistrelle (*Pipistrellus pipistrellus*), Nathusius' pipistrelle (*Pipistrellus nathusii*) and Noctule bat (*Nyctalus noctula*).

Daubenton's bat (*Myotis daubentonii*) could also be identified near canals. Leisler's bat (*Nyctalus leisleri*) and Pond bat (*Myotis dasycneme*) can potentially also be found, although these species will take more effort to detect and identify. Common pipistrelle were found in three out of four 1x1 km grid cells. Serotine bat, Noctule bat, Hare and Rabbit were each found in approximately 10% of the grid cells surveyed.

Driving slowly (20-25 km/h), an area of 30 to 40 km² can be surveyed in one night. This offers a good impression of the presence of the above species in the 1x1 km grid cells. The car method was used by the authors on five nights to scan the distribution of species for the forthcoming atlas of mammals in Limburg.

Literatuur

- AKKERMANS, R.W., J.C. BUYS, C.E. HUIZENGA & L.S.G.M. VERHEGGEN, 2006. Een zoogdieratlas komt eraan. *Natuurhistorisch Maandblad* 95(3):74-77.
- BESTMAN, M. & P. CORNELISSEN, 1998. Als stropers achter de hazen en konijnen aan. *Zoogdier* 9(1):14-17.
- LIMPENS, H.J.G.A., 2005. Vleermuizen in de Gelderse Poort. Een onderzoek naar het voorkomen en landschapsgebruik van vleermuizen in het rivierenlandschap van de Gelderse Poort. Zoogdiervereniging VZZ, Arnhem.
- LIMPENS, H.J.G.A., J. REINHOLD & R. WITTE, 2005. Vleermuizen in Flevoland: een beschermde diergroep in beeld gebracht - Tussentijdse rapportage 2005. Zoogdiervereniging VZZ/Landschapsbeheer Flevoland, Arnhem/Lelystad.
- SNATER, B. & G. BAEYENS, 1995. Konijnen tellen in het Hollands duin. *Zoogdier* 6(1):15-19.

RECENT VERSCHENEN

HEUIGERS, H.W.G., 2006. *Landgoed Rozendaal, Schrevenhof en Linnerstruiken. Inventarisatie 2004-2006*.

Stichting Natuurprojectenbureau De Lierlei, Roermond (14 pp.). In opdracht van Stichting het Limburgs Landschap, Arcen. Meer informatie over dit rapport is te verkrijgen bij de Stichting Natuurprojectenbureau 'De Lierlei', e-mail: lierelei@nhgl.nl of bij het kantoor van het NHGL in Roermond.

Van 2004 tot en met 2006 is een inventarisatie uitgevoerd in Landgoed Rozendaal, Schrevenhof

5int Joost. Doel van de inventarisaties was een indruk te krijgen van de aanwezige soorten planten, vleermuizen, amfibieën, reptielen, libellen en sprinkhanen. In totaal werden

in het projectgebied 215 soorten planten aangetroffen, waaronder de Handjesereprijs op een akkerperceel. In Schrevenhof werd voortplanting van de Kamsalamander waargenomen. Andere bijzondere vondsten waren Bruine winterjuffer, Glassnijder, Gouden sprinkhaan, Sikkelsprinkhaan en de Moerasprinkhaan. Er werden vijf soorten vleermuizen waargenomen. Samenvattend heeft het onderzoek veel waarnemingen opgeleverd van het gebied, zeker gezien het feit dat veel terreinen werden onderzocht waar nog weinig materiaal over beschikbaar was.

NATUURPLANBUREAU, 2006. *Natuurbalans 2006*.

Uitgeverij Nieuwland, Tilburg (156 pp.). ISBN 90 86450113. Prijs € 39,90. Verkrijgbaar in de boekhandel. Zie ook internetpagina www.mnp.nl/nl/publicaties/2006/natuurbalans2006.html.

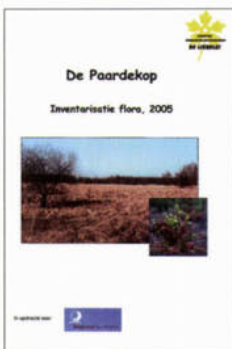
Doordat het open landschap in Nederland verdwijnt, krijgt het platteland steeds meer een stedelijke uitstraling. Dit is een van de belangrijkste conclusies uit de *Natuurbalans 2006*. Het bebouwde gebied is de afgelopen 15 jaar met ruim 20% toegenomen. Dat komt

als de Noordoostpolder. Ongeveer een kwart van het platteland is visueel verstoord door stedelijke bebouwing. Dat komt door bedrijventerreinen en woonwijken, maar ook door glastuinbouw en geluidsschermen langs snelwegen en spoorlijnen. Het zicht op het landschap is nog sterker verstoord doordat er veel gebouwd is langs en dichtbij snelwegen waardoor open panorama's verdwenen zijn. De Natuurbalans is een jaarlijkse rapportage over de ontwikkeling van de kwaliteit van natuur en landschap in het licht van het gevoerde beleid.

HEIJLIGERS, H.W.G., J. TEEUWEN & J.T. HERMANS, 2006. De Paardekop. Inventarisatie flora, 2005.

Stichting Natuurprojectenbureau De Lierlei, Roermond (13 pp.). In opdracht van Bosgroep Zuid Nederland, Nuenen. Meer informatie over dit rapport is te verkrijgen bij de Stichting Natuurprojectenbureau 'De Lierlei', e-mail: lierelei@nhgl.nl of bij het kantoor van het NHGL in Roermond.

De Paardekop is een Peelrestant van ongeveer 150 ha in de gemeente Venray. Het gebied is grotendeels bebost met den. Ongeveer 30 ha bestaat uit vergraste heiderestanten met enkele vennen: het Peelke. In 2005 is hier onderzoek verricht naar de flora, waarbij specifiek aandacht is besteed aan typische hoogveensoorten. Aanleiding vormde de in 2001 verrichte beheermaatregelen, waaronder plaggen en begrazing. Het doel was te kijken in hoeverre

ten gevonden, te weten Bruine snavelbies, Kleine zonnedauw en Klein warkruid. Waarschijnlijk heeft dit te maken met verhoogde ammoniumconcentraties, die wel vaker optreden na plagwerkzaamheden. De resultaten van de toegepaste drukbegrazing met schapen zijn hoopgevend. Wel lijkt herstel van de natte heide en hoogveen alleen mogelijk als knelpunten in de waterhuishouding worden opgelost.

WERK GROEP BEHOUD DE PEEL, 2006. Jaarverslag 2005.

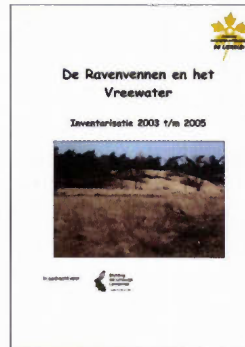
Werkgroep Behoud de Peel, Deurne (24 pp.). Het verslag is te bestellen door € 2,50 over te maken op giro 5356520 ten name van Werkgroep Behoud de Peel te Meijel onder vermelding van 'Jaarverslag 2005'. Zo lang de voorraad strekt.

Werkgroep behoud de Peel heeft als doel het behoud en herstel van het Peelgebied als een hoogveen(achtig) landschap met de daaraan verbonden historische waarden en natuurkwaliteiten. Het jaarverslag 2005 bevat achtergrondinformatie over wat er speelt op het gebied van natuur en landschap in de Peelregio. Er staat onder meer een artikel in over de voortgang van de Landinrichting Peelvenen, waaronder een korte toelichting op het landinrichtingsplan Peelvenen dat in 2005 is vastgesteld. Veel aandacht wordt besteed aan de milieuvergunningen in relatie tot ammoniak. Daarbij heeft de werkgroep 273 ontwerp-vergunningen beoordeeld, wat leidde tot enkele tientallen procedures. In twee beroepen bij de Raad van State werd de werkgroep in het gelijk gesteld. Een actie tegen de 'Peelsafari's' leidde tot een verbod op deze 'safari's' in de Peel. In het verslag wordt ook aandacht besteed aan het werk dat de werkgroep besteed aan de totstandkoming van waterherstelmaatregelen. Verder wordt weer ingegaan op de Reconstructie en het ruimtelijk beleid van de provincies en de gemeenten. Ook bevat het jaarverslag een pleidooi voor meer aandacht voor natuur

HEIJLIGERS, H.W.G., 2006. De Ravenvennen en het Vreewater. Inventarisatie 2003 t/m 2005.

Stichting Natuurprojectenbureau De Lierlei, Roermond (12 pp.). In opdracht van Stichting het Limburgs Landschap, Arcen. Meer informatie over dit rapport is te verkrijgen bij de Stichting Natuurprojectenbureau 'De Lierlei', e-mail: lierelei@nhgl.nl of bij het kantoor van het NHGL in Roermond.

Van 2003 tot en met 2005 is een inventarisatie uitgevoerd in de Ravenvennen en het Vreewater, twee natuurgebieden van Stichting het Limburgs landschap. Tevens zijn hierbij de nabij gelegen gebieden Lommerheide en Valkenberg geïnventariseerd. Het onderzoek richtte zich op de aanwezige amfibieën, reptielen, libellen en vleermuizen. In het gebied zijn de laatste jaren veel herstelmaatregelen aan met name de vennen uitgevoerd. Het onderzoek leverde dan ook veel bijzondere soorten amfibieën op, waaronder Heikikker, Poelkikker en Kamsalamander. Wat betreft de reptielen werd alleen de Levendbarende hagedis aangetroffen. Bijzonder verheugend is het groot aantal libellensoorten, 28 in totaal. Van de witsnuitlibellen zijn op een aantal plaatsen maar liefst drie soorten gezien. Daarnaast zijn de Glassnijder en de Bruine winterjuffer vermeldenswaardig. Het batdetectoronderzoek leverde geen compleet beeld op, maar in ieder geval werden Watervleermuis, Dwergvleermuis, Laatzvlieger en Rosse vleermuis aangetroffen.

FRISSEN-MOORS, C., 2006. Jaarverslag Hoge Fronten 2005.

CNME Maastricht & Regio, Maastricht (22 pp. + 17 bijlagen). Het rapport is gratis op te halen bij CNME, Statensingel 138 (tijdens kantooruren) en te bestellen bij CNME (043-3219941). Zo lang de voorraad strekt.

Niet alleen vanwege het jubileum van CNME Maastricht & Regio

Hoge Fronten: de werkzaamheden door de gemeente Maastricht ten behoeve van de toegankelijkheid van het gebied werden ook in 2005 afgerond. Hierbij werden onder meer informatieborden geplaatst, een korte paaltjeswandeling uitgezet en het hondenlosloopgebied verplaatst. Naast een korte beschrijving van deze feiten, bevat het rapport een verslag over het vegetatiebeheer in het natuurgebied met daarin een beschrijving van het begrazingsbeheer in 2005 en een overzicht van de begrazingsdruk vanaf 1992. In 2005 zijn de volgende soortgroepen onderzocht: vaatplanten, vogels, reptielen, amfibieën, dagvlinders en dagactieve nachtvlinders, libellen en sprinkhanen. Ook werden de vleermuizen en andere dieren in de winter in de kazematten van de Hoge Fronten geteld. Het rapport bevat een verslag van deze inventarisaties. Hieruit blijkt dat de Muurhagedis ook in 2005 weer in grote aantallen is gezien. Van de Vroedmeesterpad werd weer een stijging van het aantal roepende mannetjes geconsta-

teerd. Van het Boswitje werd, na een eerdere vondst in 2003, weer één exemplaar waargenomen. Het rapport bevat een groot aantal tabellen en bijlagen waarin deze resultaten worden gepresenteerd. Het rapport sluit af met een verslag over recreatie, voorlichting en educatie.

Wie zijn rapport, boek, etc. opgenomen wil zien in deze rubriek, kan een literatuurverwijzing met een korte inhoudsbeschrijving en bestelwijze opsturen naar de redactie o.v.v. 'recent verschenen'. De publicaties moeten betrekking hebben op voor Limburg relevante onderwerpen.

De meeste in deze rubriek besproken rapporten kunnen worden ingezien bij het bureau van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg. Graag even van te voren bellen of iemand aanwezig is (tel. 0475-386470).